

eINFO 16/3 – Forvaltningsloven § 13a

Et medlem av et kontrollutvalg hadde orientert pårørende om behandlingen av en mobbesak i et møte i utvalget. I den forbindelse oppsto spørsmålet om hvordan den relativt ukjente og lite kommenterte bestemmelsen i forvaltningsloven § 13a er å forstå. 13a nr. 1 lyder:

«Taushetsplikt etter § 13 er ikke til hinder for:

- 1. at opplysninger gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet samtykker,»*

I en e-post til NKRF ga vedkommende sekretariat bl.a. følgende orientering:

«De opplysningene som ble brakt videre her, var ikke sitat fra noen dokumenter, og heller ikke noe som har vært eller ville bli nedfelt i et dokument. Det som kom fram i møtet var en del vurderinger gjort av administrasjonen i en betent sak, der foreldrene ble pekt på som en del av problemet. Dette ble så videreformidlet til foreldrene som at kommuneadministrasjonen mener at foreldrene ER problemet. Dette har hatt store konsekvenser i den aktuelle saken, der foreldrene har brutt all videre kontakt med kommunen, ...»

Vi ba Justisdepartementet om en tolking av paragrafen og stilte en del konkrete spørsmål. I brev av 14. april 2016 har departementet svart på spørsmålene våre, som er referert i svaret; jf. vedlegg. Vi viser til dette.

Oslo, 20. april 2016

Bernt Frydenberg
Juridisk rådgiver

Vedlegg

Norges Kommunerevisorforbund
– på vakt for fellesskapets verdier

Postadresse:
Postboks 1417 Vika
0115 OSLO

Besøksadresse:
Munkedamsveien 3B, 3. etg.

Telefon: 23 23 97 00
E-post: post@nkrf.no
Web: www.nkrf.no

Org.nr.: 975 450 694
Kontonr.: 1450.12.70424

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Lovavdelingen

Norges kommunerevisorforbund
Postboks 1417 Vika
0115 Oslo

Deres ref.

Vår ref.
15/1404 EO ATV/OKL/bj

Dato
14.04.2016

Om forståelsen av forvaltningsloven § 13 a nr. 1 med mer – svar på henvendelse

Vi viser til brev 13. oktober 2014 og senere kontakt i saken og beklager at det har tatt lang tid å besvare henvendelsen. Vi oppfatter henvendelsen som en anmodning om en tolkningsuttalelse fra Lovavdelingen.

Vi har ikke gått inn i den konkrete saken som er bakgrunn for henvendelsen. For ordens skyld presiserer vi at vi dermed heller ikke har tatt stilling til om det har skjedd noe lovbrudd. Nedenfor følger i stedet noen generelle kommentarer. Forvaltningsloven § 13 a nr. 1 er kommentert i ulike bøker om forvaltningsloven, for eksempel Grimstad og Halvorsen, «Forvaltningsloven i kommunene» (2011) s. 305 flg.

Kontrollutvalgenes virksomhet er regulert i kommuneloven § 77, og kontrollutvalget er en del av kommunen. Forvaltningslovens regler om taushetsplikt gjelder dermed for utvalgets medlemmer, siden disse «utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan», jf. forvaltningsloven § 13 første ledd, jf. § 1 første og andre punktum. Vi viser også til forskrift 15. juni 2004 nr. 905 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 5 første ledd andre punktum. For øvrig nevner vi at kommuneloven kapittel 6 («Saksbehandlingsregler i folkevalgte organer», inkludert regler om møteoffentlighet) gjelder for kontrollutvalgene dersom ikke annet fremgår av § 77, jf. kommuneloven § 29 nr. 2.

Nedenfor besvares spørsmålene i brevet 13. oktober 2014 i den rekkefølgen de er stilt.

1. Hvem har adgang til å gi opplysninger etter forvaltningsloven § 13 a? Verken forvaltningsloven § 13 a eller andre av forvaltningslovens regler om taushetsplikt regulerer *hvem* som kan gi ut opplysninger som i utgangspunktet er taushetsbelagte etter § 13 første ledd, men som kan gis ut i medhold av § 13 a nr. 1. Se ellers nedenfor.

2. Må man melde fra, og eventuelt til hvem, om at man har gitt opplysningene? Det gjelder ikke noe generelt krav om at den som er medlem av et kommunalt forvaltningsorgan, må melde fra om at man gir ut opplysninger til utenforstående – heller ikke der vedkommende er blitt kjent med opplysningene i forbindelse med organets saksbehandling. Se ellers nedenfor.

3. Hvor konkrete må opplysningene være? Vi forstår dette som en forlengelse av spørsmål 2, altså et spørsmål om hvor konkret en eventuell melding som nevnt i punkt 2, må være. Se her avsnittet nedenfor. Dersom spørsmålet derimot gjelder hvor konkrete de ellers taushetsbelagte opplysningene må være for å kunne gis ut, vil det avgjørende være om opplysningene omfattes av en av de to kategoriene opplysninger som kan gis ut i medhold av § 13 a nr. 1. Er det tale om å gjøre opplysninger kjent for personene som de direkte gjelder, må opplysningene således være konkrete nok til at de direkte gjelder de personene de gjøres kjent for. Bygger publiseringen på samtykke, må opplysningene være konkrete nok til at de omfattes av det samtykket som ligger til grunn for publiseringen. Forvaltningsloven sier ikke noe nærmere om dette.

Når det generelt gjelder spørsmål 1 til 3, antar vi at organet selv i utgangspunktet og innenfor visse rammer har adgang til å regulere hvem som kan gi ut opplysninger *på vegne av* organet. Når det gjelder opplysninger som gis ut uten at det skjer på vegne av organet, er utgangspunktet at det enkelte utvalgsmedlem har alminnelig ytringsfrihet, jf. Grunnloven § 100. Vi nevner også at taushetspliktreglene i forvaltningsloven ikke har til formål å sikre styring med hvordan informasjonsflyten til og fra et organ er, eller å sikre ryddig saksbehandling, i sin alminnelighet. Reglene skal beskytte mot uheldig spredning av opplysninger om personlige forhold og forretningshemmeligheter, og dette gjøres for å verne de personene eller virksomhetene opplysningene gjelder.

4. Kan man gi opplysninger om hvem som har sagt noe i møtet eller skrevet noe? Dette vil avhenge av om de aktuelle opplysningene er omfattet av taushetsplikt. Forvaltningsloven § 13 dekker som regel ikke denne typen spørsmål, siden slike opplysninger normalt ikke vil handle om «personlige forhold» etter loven eller om forretningshemmeligheter.

Vi nevner her at etter kommuneloven § 31 nr. 1, jf. § 29 nr. 2 er kontrollutvalgets møter som utgangspunkt åpne, ved at enhver har rett til å overvære møtene. Det kan ellers ikke sluttes fra at et møte blir lukket, til at utvalgets medlemmer har taushetsplikt om opplysninger som framkommer i møtet. Se til illustrasjon formuleringene i Prop. 152 L

(2009–2010) Endringer i kommuneloven (møteoffentlighet) til lov 14. januar 2011 nr. 1, på s. 27:

«*Vefsn kommune* tok i høyringsfråsegna til orde for ei føresegn som gir organet høve til å påleggje medlemmene i organet teieplikt om opplysningar av omsynet til personvern. Departementet ser det ikkje som aktuelt å føreslå ei slik føresegn. Det er dei generelle føresegnene i forvaltningsloven § 13 som regulerer kven som kan påleggjast teieplikt for ulike typar opplysningar. Slik departementet ser det, bør det ikkje innførast særreglar for folkevalde når det gjeld retten til å bringe vidare opplysningar som ikkje er teiepliktige ifølgje forvaltningsloven § 13.»

5. Kan man gi opplysningene til pårørende til et myndig barn? Vi går ut fra at det her er ment *umyndige* barn. Spørsmålet er om foreldrene i en slik sammenheng kan opptre på vegne av barnet. Vi nevner først at enhver som har gyldig fullmakt til å opptre for noen i en forvaltningssak, kan motta opplysninger som er taushetsbelagte av hensyn til fullmaktsgiveren, så lenge forholdet dekkes av fullmakten, jf. forvaltningsloven § 12 tredje ledd andre punktum.

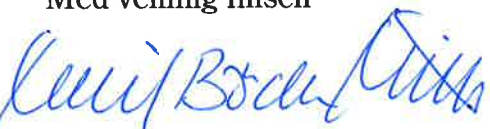
Ut over dette vil foreldre i en viss utstrekning uten videre kunne opptre på vegne av en mindreårig, også slik at de kan motta opplysninger som er taushetsbelagte av hensyn til den mindreårige. Selv om det finnes en rekke tilfeller hvor foreldrene opplagt vil kunne få slike opplysninger, er det vanskelig å si hvor langt dette synspunktet kan legges til grunn. Blant annet kan både forvaltningsloven selv, ulike regler om barns rettsstilling og spesiallovgivningen (avhengig av hvilket område det dreier seg om), spille inn. Vi har ikke anledning til å gå nærmere inn på spørsmålet.

Er spørsmålet derimot ment å sikte til et «myndig barn», vil man i utgangspunktet ikke kunne gi opplysninger til foreldre (eller andre pårørende) uten at det foreligger samtykke fra den opplysningene gjelder. Særspørsmål vil kunne oppstå i tilfeller der den myndige ikke er i stand til å samtykke, men vi har ikke grunnlag for å gå inn på dette.

6. Hvilke reaksjoner kan være aktuelle overfor en som har gitt taushetsbelagte opplysninger uten at § 13 a nr. 1 kommer inn i bildet? Vi går ut fra at det her siktes til reaksjoner ved brudd på taushetsplikten som følger av forvaltningsloven § 13. Ved brudd på lovbestemt taushetsplikt kan det være aktuelt med straff, jf. straffeloven § 209 første ledd og § 210. Dersom spredningen av taushetsbelagte opplysninger medfører økonomisk tap, er erstatning for dette tapet også en mulig reaksjon. Medlemmene i kontrollutvalg er ikke ansatte i kommunen, slik at arbeidsmiljøloven som utgangspunkt ikke regulerer forholdet mellom utvalgsmedlemmet og oppdragsgiveren. Kommunestyret står derimot fritt til når som helst å foreta nyvalg av utvalgets medlemmer, jf. kommuneloven § 77 nr. 3. Når det ellers gjelder forståelsen av kommuneloven § 77 nr. 3, jf. forskrift 15. juni 2004 nr. 905 om kontrollutvalg i

kommuner og fylkeskommuner § 3, viser vi til Overå og Bernt, «Kommuneloven med kommentarer» (6. utg. 2014) side 554.

Med vennlig hilsen

for
for

Arnulf Tverberg e.f.
avdelingsdirektør

Ole Knut Løstegaard
lovrådgiver

Kopi: Kommunal- og moderniseringsdepartementet